

2 במרץ 2016

ד"ר יעקב לזוביק
גנז המדינה
באמצעות דואר אלקטרוני
שלום רב ד"ר לזוביק,

הנדון: הודעתך בדבר הפסקת גישת הציבור לתיקי נייר בארכיון המדינה

ראינו אתמול את הודעתך, הנושאת את התאריך 23 בפברואר 2016, בדבר הפסקת הצפויה של גישת הציבור לתיקי נייר בארכיון המדינה, וזאת כחלק מההכנות להפעלת מודל פעילות חדש של הנגשת חומר ארכיוני באמצעות אתר האינטרנט העתידי של ארכיון המדינה.

אנו מברכים כמובן על המגמה להגביר את הנגשת החומר הארכיוני שבארכיון המדינה לציבור באמצעות הליכי דיגיטציה והעלאת חומרים ארכיוניים סרוקים לאתר אינטרנט פתוח לכל. עם זאת, הודעתך מעוררת חששות כבדים ביחס לאפשרות הגישה לחומרי הארכיון, הן בתקופה הקרובה והן לאחר הפעלת מודל הפעילות החדש. נבקשך לשקול שנית את ההחלטה להפסיק הפסקה מוחלטת של אפשרות העיון בחומר ארכיוני בארכיון המדינה, למשך "תקופה בת כמה שבועות לכל היותר שבה לא נשאל תיקים ובה גם האתר החדש עדיין לא יהיה פעיל", כהודעתך.

מניעת גישת הציבור לחומרי ארכיון המדינה עוד טרם יופעל הסדר חלופי לקיים תיפגע פגיעה קשה בכל הנוקקים לגישה לחומרי הארכיון. לצד שמירה על החומרים המופקדים בו, עיקר תפקידו של ארכיון הוא מתן גישה לציבור אליהם. הפסקת מתן גישה זו, למשך פרק זמן לא ידוע, וללא סעד חלופי לאפשרות לעיין בחומרי הארכיון פוגעת פגיעה קשה הן בציבור המשתמשים בארכיון והן במיליון התיקים המצויים בארכיון המדינה, והגישה לתיקים אחרים אתר האינטרנט החדש מחייבת פגיעה בשירות למשתמשי ארכיון המדינה, נבקשך לשקול הסדר פוגעני פחות.

עוד נוסיף כי נוסח ההודעה מעורר חשש כבד כי גם לאחר תחילת הפעלתו של אתר האינטרנט לא יתחדש שירות השאלה של חומר ניירי בחדר הקריאה של הארכיון. על-פי הודעתך הציבור יוזמן לעיין ב"רבבות התיקים" שנסרקו לאתר (ומדובר כמובן במיעוט מבין כ-1.8 מיליון התיקים המצויים בארכיון המדינה), והגישה לתיקים אחרים שיוזמנו בידי משתמשי הארכיון תהיה אף היא באמצעות האתר, לאחר סריקתם. ההודעה מפרטת כי צוות הארכיון ישתדל לבצע בתוך שבועיים "שליפה, סריקה, הזנת הקובץ הסרוק למערכת, חשיפה והעלאה לאתר" של תיקים שאינם סרוקים, וזאת בניגוד למצב הנוכחי, בו תיקים שאינם מוגבלים בעיון ניתנים למבקש בתוך שעות אחדות ועד 48 שעות. לצד השיפור בשירות שנובע מהנגשת חומרים ארכיוניים באמצעות האינטרנט, לוח הזמנים המוצג נראה על פניו כפגיעה משמעותית במהירות השירות שניתן כיום למשתמשי הארכיון. אנו סבורים שכל עוד לא נבחנה יכולת הארכיון לעמוד בהנגשת חומרים ארכיוניים לציבור בתוך לוח זמנים קצר, אין כל מקום להפסיק לחלוטין את האפשרות להזמין תיקים פיזיים לעיון.

נבקשך להורות על המשך השאלת התיקים למשתמשי חדר הקריאה בארכיון המדינה עד להפעלת מודל הפעילות החדש ובמקביל אליו, עד שיובהר כי ניתן לקיים את ההסדר המוצע ללא פגיעה בציבור, כך שתוגשם המטרה של שיפור השירות בארכיון המדינה.

בברכה,

ליאור יבנה,
מנכ"ל